

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily
except
Sundays
and Holidays

LETÖ—YEAR XI.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. PONDELJEK 11. MARCA (MARCH) 1918

STEV.—NUMBER 58.

Published and distributed under permit (No. 168) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. E. Burrisson, Postmaster General.

VOJNI TAJNIK BAKER V FRANCIJI.

7679 mož mrtvih v ameriških
armadi doma in v Franciji.

VESTI Z AMERIŠKEGA BOJIŠČA.

Washington, 11. marca. — Vojni department javlja, da je vojni tajnik Baker sredno dosegel v Francijo, kamor je tajno odpotoval 27. februarja. Baker si bo odelal ameriško fronto in obisež Anglijo.

Washington, 11. marca. — V zadnjih sedmih mesecih, od kar je prišel prvi kontigent ameriških vojakov v Francijo, je bilo 958 mož umrlih v boju, osimreje je umrlo več rasmih bolezni okraju morja. V Združenih državah je umrlo 1. marca 6721 mož pod orokom.

Skupni smrtni slučaji so:

Arsadna v Franciji	958
Armada v Franciji	823
Armodna armada	2669
Armodna garda	2629
Skupaj	7679

Ameriške izgube.

Washington, 10. marca. — Vojni department je včeraj objavil, da devetnajst mrtvih in 57 ranjenih ameriških vojakov v Franciji. To je največji seznam izum, kar je bilo uradno objavljeno do danes. Vojni department pa meni naznanja, da odsej ne bo eden obelodanil naslovov mrtvih in ranjenih vojakov niti imen bližnjih sorodnikov, kakov je bila dobroj navuda. Objavljeni bodo le neni, dočim bodo najboljši sovjetniki obvezčeni privatno.

Ameriški vpisani nemški ognjemeti.

Ameriška fronta v Franciji, 10. marca. — Včeraj so Nemci nadali ameriške zakope severno od soula z brizganjem goreče tekočine. Bil je prvi napad te vrste v Američane. Koso Nemci brizgal ogenj na zakope, jih je zapala ameriška patrulja z drugimi ranci in pričela streljati. Patrulje se pridružili tudi naši brzi reaci v zakopih in Nemci so ognjemete na ničegavem emlju in zbežali nazaj v svoje vrake. Američani so se nato posili ognjemetov, ki niso naredili druge škode, kakor da so užili nekaj lesa v zakopu.

Daleje poročajo, da je v petek trajal en sam ameriški vojak, ki bil na strazi, odpodil partijo 40 metrov, ki so se bližali zakopu. Vojak je ustrelil voditelja partije in ostali so se umaknili.

Toperjanji so včeraj odpodili nemški eroplani, ki bi bili v krožilih nad ameriško bojno fronto.

REPRIČAJTE SE, ČE JE VAŠE IME ZANESENO V VOJNO!

LILNI IMENIK.

Chicago, Ill. — Registriranje občinske volitve v Chicagu se je dne 12. marca t. l. Govorica skrbi, da je bilo v volilnih imenikih izbranih do 100,000 imen. Vsak volilec naj gre junri, 12. marca, v svoj volilni lokal in se pripravi, če je njegovo ime v volilnem imeniku.

Registriranje se vrši od osmih polnih do devetih zvečer, torej v vsakdo čas, da se prepriča, če je vpisan kot volilec.

Tisti, ki so se preselili, ali so po novih volitvah postali že le državljani, se morajo registrirati.

Urad je zrušil novi zakon za registriranje, zategadelj ostane en dan za registriranje volilcev. Vsak volilec naj storiti svedolinit.

NAČ PREPŘIPOVZROČI
TELJ SAMOMORA.

Bellipolis, Ohio. — 30letni James F. Hudlin trgovski agent Weischa W. Va. si je v hotelu Crowder v Žilji na roki. Nač samomora je iskati v družini preprič.

STRASEN VIHAR V TREH DRŽAVAH.

V Ohio, Indiana in Illinois je ciklon naredil veliko škode. Dva mesteca podrta.

DESET MRTVIH.

Chicago, Ill. — Iz raznih mest držav Ohio, Indiana in Illinois prihajo vesti o hudem ciklonu, ki je podiral hiše, brzozavne in telefonske naprave in ruval dreve.

Vest iz Lime, O., se glasi, da je najmanj deset oseb izgubilo življenje v ciklonu, ki je divjal prek severozapadnega dela države.

Mestec Continental je skoraj popolnoma v razvalinah, mesta Van Wert, Defiance, Middlepoint, Convoy, Jantoria, Bluffton, Ottawa in Findley so hudo trpelja. Središče viharja je bilo menda v okraju Van Wert. Od tam je došlo poročilo, da sta dve osebi ubiti. Prek mesta Harrison, Union, Hoaglin in Washington je ciklon divjal na širočino pol milije. Potvrdira je bila dolga dvajset milij.

Iz Ford Madisona, Ind., poročajo, da se je parnik "Kniser" na reki Mississippi pogrenil v sled silnega viharja. V Valparaisu, Ind., je vihar odtrgal streho z vsečiličnega avditorija.

V Quinceyju, Ill., je ciklon podiral dimnike in opeka je ranila dve osebi. Telegrafske in telefonske naprave in električne vodilne žice za električno razvodnijo leže na tleh.

Zapadno od Van Werta in Fort Wayna, Ind., so odšli farmarji na realno delo da izvlečeta iz podprtih trte viharja. Glas je prisel, da sta mestec Holgate in Haimer, O., skoraj popolnoma razdeljani.

NE ODLAJAJTE Z DOHODNIM DAVKOM.

Chicago, Ill. — Pet in dvajset tisoč štiriminutnih mož prične danes s kampanjo, da plačajo točno dohodniški davek oni, ki imajo tako visoke dohodke, da so podprteli davku. Doba za vložitev davčne pole poteka s prvim aprilom. Davkopalčevalci imajo čas še 17 dini, če odbijemo nedelje, da izvrši, kar jim naklada davčni zakon. Grešniki bodo kaznovani z denarno grobo do \$20 do \$1,000 in npristopej jim lahko še petdeset odstotkov davka.

Stiriminutni mož bodo nastopili v gledališčih, kinematografi in javnih zbirališčih. Razne organizacije bodo obdržavale posebne seje da opozore davkopalčevalce na postavo. Povsed bodo priporočali: Ne odlažajte z plačevanjem davkov, ampak storite svojo dolžnost.

Če mora vlada loviti mladčenke, stane denar. Zategadelj naj vsakdo plača davek ob pravem času, ki ima plačati, kajti vlada ne bo priznala mladčenek.

Dohodki iz leta 1917 so podprteli še posebnemu davku 1 odstotku pri dohodkih od \$5,000. Dakek potem stopnjevale naravnoma, dokler ne doseže 50 odstotkov pri \$1,000,000 dohodkov.

Multimilijonar ima plačati 67 odstotkov davka, če znašajo dohodek več kot \$2,000,000, medtem ko davkopalčevalci z \$2,500 letnih dohodkov, plača 2 odstotka.

FARMARJI DOBE DOPUST.

Washington, D. C. — Senat je predloga, ki pooblaščuje vojaške oblasti, da dajo dopust farmarjem in možem, ki jih potrebujejo v vaših industrijsih, je bila sprejeta v Kongresni zbornicici. Predlog je priporočil vojni departmet.

General Crowder je obvestil guvernerje, da naj se tretje in četrtoletnici na poljedelskih učiliščih vpisijo v rezervni oskrbniški zbor, da bodo premičeni v peti naborni razred, ker so v vojaški službi.

KAJZERJEVO LASTNINO BODO PRODALI.

Varuh sovražne lastnine v Ameriki priporoča, da se prodaja del nemškega trusta.

OSEM TOVARN V ENEM MESTU.

Washington, D. C. — A. Mitchell Palmer, varuh inozemske lastnine, je tako jasno dokazal, zakaj je treba prodati sovražno lastnino, da mora sleherni Američan spoznati, da je njegovo priporočilo živa potreba. Ameriško ljudstvo gara za kajzera, bivšega kancelarja von Bethmann-Hollwega in nemške junkerje v splošnem. Kajzer, njegov bivši kancelar in nemški junkerji imajo posestva v Združenih državah in zato je pametno, da jih prodajo v Veliko Britanijo in Kanado, ki je že podpisana.

Zakonska predloga za ustanovitev finančne korporacije s \$4,500,000,000, ki je bila sprejeta v senatu, je zdaj pred zbornico, da jo reši.

Zbornični proračunski odsek ima sestavljeno poročilo o pogodbah in voditelji strank bodo priporočili, da pohite z delom, ker je predloga velikega važnosti radi razpisanja tretjega posojila svobode.

Konferenčni odbor je dokončal del z železniško predloga in jo predložil zbornicama. Zastopniki železniških interesov so želeli male spremembe v predlogi, ki jih je konferenčni odbor enostavno odloknil.

Oficirji, vojakom in civilistom, ki so izgubili svoj imetek na torpedirani "Tuscaniji" povrne vlada škodo do \$400. Senatni odbor za vojaške zadeve je ugodno priporočil pozadavno predloga.

Na predlog senatorja Cutisa iz Kansasa je senat sprejal novo dolobito za konferenčnike, da ne morejo staviti k spornim točkam v predlogih novih predlogov in ne morejo in njih črtati točk, ki nimajo sporna.

Pribivalstvo v glavnem mestu se tako množi, če ne zgrade potrebnih hiš, da bo okoli prvega torpediranega "Tuscaniji" povrne vlada škodo do \$400. Senatorji, ki se zavzel z Nemci, ki so mu obljubili, da ga postavijo za carja Rusije. Zaprtih je tudi mnogo drugih oseb, ki so v zvezi s to znotrostjo.

Na predlog senatorja Cutisa iz Kansasa je senat sprejal novo dolobito za konferenčnike, da ne morejo staviti k spornim točkam v predlogih novih predlogov in ne morejo in njih črtati točk, ki nimajo sporna.

Do prvega pulja t. l. se bo prabivalstvo pomočilo za 18,393 oseb, da zadnje decembra t. l. bo pa že naraslo do 31,075 prebivalstev. V sedanjih hišah pa nima prostora le za polovico teh ljudi.

Zbornica je sprejela predloga, ki ustanovi mesto dveh pomožnih vojaških tajnikov z letno plačo \$4,500. Predloga predloži senatu.

Senator Sheppard iz Texasa je predložil zakonsko predloga, ki pooblašča vlado, da prevzame vse brzozavne in telefonske naprave. Predloga je bila odobrena odsiku za vojaške zadeve.

Zemljščeni lastniki sahtevajo tako nesramne cene za zemljščina na Mussel Shoalsu, kjer imajo zgraditi vladno tovarno za soliter, da jih vlada ne mara plačati. Vlada bo najbrž zasegla zemljščino, če lastniki ne odinjavajo s cenami. Senat je sprejal Underwoodovo predloga, ki pooblašča vlado, da kupi svet po zasečni ceni.

PRVI NOVINKI LETA 1918 O-DIDEJO V TABORIŠČA V APRILU.

Washington, D. C. — V takojšnjih informiranih krogih sodijo, da pripravljajo za druge nabore. Prvi novinki odidejo v vojaška taborišča menda v aprilu.

Washington, D. C. — V takojšnjih informiranih krogih sodijo, da pripravljajo za druge nabore. Prvi novinki odidejo v vojaška taborišča menda v aprilu.

Washington, D. C. — General Crowder je obvestil guvernerje, da naj se tretje in četrtoletnici na poljedelskih učiliščih vpisijo v rezervni oskrbniški zbor, da bodo premičeni v peti naborni razred, ker so v vojaški službi.

Washington, D. C. — Koncem aprila lanskega leta je bilo v Združenih državah \$5,312,000. Do letosnjega prvega marca pa je denar pomnožil na \$6,351,548,056.

Denar se je pomnožil, ker so hitro izdali zvezne rezerve nove.

Washington, D. C. — General Crowder je obvestil guvernerje, da naj se tretje in četrtoletnici na poljedelskih učiliščih vpisijo v rezervni oskrbniški zbor, da bodo premičeni v peti naborni razred, ker so v vojaški službi.

ZAKON PROTIV INOZEMSKIM MLAČNEŽEM.

Varuh sovražne lastnine v Ameriki priporoča, da se prodaja del nemškega trusta.

DRUGO DELO KONGRESA.

Washington, D. C. — Senatni odstek za vojaške zadeve je sočasno priporočil senatu zakonsko predlogo, ki potrdi naborne pogodbe z drugimi državami, v katerih se še pogajajo in pogodbijo z Veliko Britanijo in Kanado, ki je že podpisana.

Zakonska predloga za ustanovitev finančne korporacije s \$4,500,000,000, ki je bila sprejeta v senatu, je zdaj pred zbornico, da jo reši.

Zbornični proračunski odsek ima sestavljeno poročilo o pogodbah in voditelji strank bodo priporočili, da pohite z delom, ker je predloga velikega važnosti radi razpisanja tretjega posojila svobode.

Konferenčni odbor je dokončal del z železniško predloga in jo predložil zbornicama. Zastopniki železniških interesov so želeli male spremembe v predlogi, ki jih je konferenčni odbor enostavno odloknil.

Na predlog senatorja Cutisa iz Kansasa je senat sprejal novo dolobito za konferenčnike, da ne morejo staviti k spornim točkam v predlogih novih predlogov in ne morejo in njih črtati točk, ki nimajo sporna.

Do prvega pulja t. l. se bo prabivalstvo pomočilo za 18,393 oseb, da zadnje decembra t. l. bo že naraslo do 31,075 prebivalstev. V sedanjih hišah pa nima prostora le za polovico teh ljudi.

Zbornica je sprejela predloga, ki ustanovi mesto dveh pomožnih vojaških tajnikov z letno plačo \$4,500. Predloga predloži senatu.

Senator Sheppard iz Texasa je predložil zakonsko predloga, ki pooblašča vlado, da prevzame vse brzozavne in telefonske naprave. Predloga je bila odobrena odsiku za vojaške zadeve.

Zemljščeni lastniki sahtevajo tako nesramne cene za zemljščina na Mussel Shoalsu, kjer imajo zgraditi vladno tovarno za soliter, da jih vlada ne mara plačati. Vlada bo najbrž zasegla zemljščino, če lastniki ne odinjavajo s cenami. Senat je sprejal Underwoodovo predloga, ki pooblašča vlado, da kupi svet po zasečni ceni.

General Crowder je obvestil guvernerje, da naj se tretje in četrtoletnici na poljedelskih učiliščih vpisijo v rezervni oskrbniški zbor, da bodo premičeni v peti naborni razred, ker so v vojaški službi.

Washington, D. C. — General Crowder je obvestil guvernerje, da naj se tretje in četrtoletnici na poljedelskih učiliščih vpisijo v rezervni oskrbniški zbor, da bodo premičeni v peti naborni razred, ker so v vojaški službi.

<

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izheja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vredajo.

Naročnina: Zadnjeno države (izven Chicago) in Canada \$5 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri meseca; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.12 za tri meseca.

Naslov na vas, kar boste stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4438.

Datum v obiskovanju n. pr. (Februarja 22-18) poleg valjega imena in naslova ponem, da vam je s tem dovoljen potisk narodnega. Ponavitev je povabilno, da se vam ne nastavi list.

Obletnica ruske revolucije.

Ruska revolucija je stara eno leto. Od 10. do 14. marca 1917 so bili v Petrogradu krvavi boji med delavci in carjevimi hlapci, 11. marca je car izvršil svoj zadnji tiranski odlok, ko je ukazal razpustiti dumo, in 15. marca je revolucija slavila svojo zmago.

Eno leto — kratka doba — ali koliko velikih dogodkov in sprememb je zabeležilo!

Eno leto, odkar je padel car s svojo despotično vlado, stoji Rusija daleč v ospredju pred vsemi ostalimi svetovnimi dogodki in njena revolucija igra najvažnejšo vlogo na pozorišču svetovne tragedije in ta vloga še ni odigrana, čeprav je revolucija danes po enem letu v smrtnem spopadu z največjim sovražnikom, svobode in demokracije.

Ruska revolucija je bila kakor veliko solnce, ki je prodrla črne oblake dolge, dolge noči, naznanjajoče milijonom in milijonom tlačenih narodov, da končno pride dan.

Bilo je, kakor da bi človek čital mično pravljico. Rusija je postala kar čez noč iz najbolj despotičnega carstva najbolj demokratična republika na svetu. Stari revolucionarji, ki so leta in leta trpelj v trdnjavskih ječah in Sibiriji, so postali vodilni faktorji, medtem ko so car in njegovi krvniki romali v ječo in Sibirijo; brezpravni delavec in muzik sta imela naenkrat volilno pravico in najširšo svobodo tiska, govora in zborovanja; fevdalna oblast zemljiških knezov je padla na ničlo, kapitalisti so morali deliti dobitek z delavci, miljonarski špekulantje z živili in ostali paraziti naroda so zavzeli mesta prejšnjih političnih begunov in delavci so tirjali svoj račun. Skratka: carizem je bil mrtev.

Za prvim triumfom so seveda prišla razočaranja. Revolucija se ne da brzdati po željah posameznih ljudi. Revolucija je podvržena razvoju, kakor vsaka živa stvar in vsaka mlada demokracija ima svoje otroške bolezni.

In tako smo videli, kako so se takoj v začetku pojavili na površju razni elementi, ki so prihajali med seboj navskriž. Prvi voditelji, ki so bili na krmilu, so hoteli, da ostane revolucija samo pri političnem preobratu in nekaterih socialnih reformah; temu protivno so zahtevali radikalnejši elementi, da se revolucija razširi v socialno in da se izvrši temeljiti preobrat tudi na gospodarskem polju.

V času tega boja med revolucionarnimi strankami je padel Miljukov, ki je bil sicer radikalec za časa carja; toda za demokratično republiko je bil prenazadnjaški; za njim je prišel Kerenski, socialni revolucionar, veliko naprednejši kakor Miljukov, ali tudi on ni bil kos novim razmeram in zahtevam. Kerenski je ponovil ofenzivo proti Avestro-Nemcem in dosegel lepe uspehe, ali takoj potem je prišla katastrofa na bojišču in Rusi so izgubili malone ves teritorij v Galiciji in Bukovini.

Po osmih mesecih politične revolucije je sledila socialna revolucija. Kerenski je padel in prišli so bolševiki z Leninom in Trockijem. Dali je prišla bolševiška revolucija prezgodaj ali ne, je še nerešeno vprašanje; socialna revolucija v Rusiji še ni končana. Pri bolševikih je veliko idealizma, ki se ne da prilagoditi sedanjim razmeram. Mir z Nemčijo se ni obnesel tako, kakor so oni računali in danes po enem letu mora gledati s težkim srečem ves demokratični svet, kako kajferska Nemčija izteza ostre kremlje po najdemokratičnejši republike na svetu, hoteča jo zadavati in raztrgati na kose.

Najnovejša infamija pruske avtokracije je naredila to, da se dramijo tudi tisti, ki so doslej slepo zagovarjali mir za vsako ceno. Mir, ki ga zahteva banditska Nemčija od Rusije, je nemogoč, kajti na kratko pomeni smrt ruske revolucije in svobode. To se pa ne sme zgoditi in se tudi ne bo zgodilo! — Zaupamo v ruski narod, ki si je znal pridobiti dragoceno svobodo, da jo bo znal tudi braniti in ohraniti.

Ruska revolucija, ki je tekom enega leta pretresla ves svet, bo živila!

Ruska revolucija, ki je zaobrnila tok imperialistične vojne v drugo smer, da se od tistega časa lahko imenuje sveta vojna za emancipacijo vseh narodov, bo živila in razširila se bo!

Ruska revolucija, ki je pometla s prejšnjimi osvojavnimi cilji in postavila za vse narode na strani demokracije novo načelo, načelo samoodločevanja in zavzeti smrtni udarec tajni diplomaciji, bo živila in dosegla svoje cilje!

Zivila ruska revolucija!

DOPISI.

Sheboygan, Wis. — O shodu R. S. Z., ki se je vrnil dne 3. marca, je bilo v listih že poročano, vendar se ga hočem tudi jaz nekoliko odkriti.

Ko sem prišel v dvorano, je bila že natinčena občinstva. Prihaja je ura otvoritve, a glavnega govornika se ni bilo. Med par monarhisti je valed tega zavladalo veliko veselje, ki se je pa še povečalo, ko je predsednik otvoril shod in naznani, da glavnega govornika E. Kristana še ni in misli, da se je morda na poti zamudil, ali pa se je pripeljal kakšna nesreča. Zagotovil nas pa je, da se bo shod vseeno vrnil. Nato zaigra slovenska godba Orel Ameriško himno. Zatem je nastopilo pevsko društvo Danice, ki je zapelo 'Lepa naša domovina' in 'Sem Slovan.' Peli so izborni in občinstva so želi burno priznanje. Nastop pevcev društva Danice in Slovenije so hoteli pod strani farovža preprečiti s tem, da so prepovedali pevovodju, ki je tudi cerkevni organist, nastopiti s pevci ob tej prilici. Toda pevci običajev so se zbrali in poverili pevovodstvo gospodu Pašu, ki je izborni rešil svojo nazalo. Nakana demokratičnega in avobodo (?) ljubečega farovža je torej ponosredila. Pevci so dokazali, da so časi diktatorstva minili; oni imajo svoj razum in lahko sami spoznajo kaj je prav in kaj ne.

Za končnimi pevskimi točkami je nastopila deklec F. Urbančič z lepo deklamacijo in s svojim dovršenim nastopom je občinstvo naravnost iznenadil. Za njo je nastopil predsednik in nam v kratkem govoru pojasnil namen shoda in elje S. E. Z.

Veliko veselje je zavladalo med občinstvom, ko smo končno zagledali v dvorani glavnega govornika, ki je bil na poti zadidan; takoj pri vstopu ga je občinstvo burno pozdravilo. V njegovem govoru nam je razložil več položaj z ozirom na razmere; predel je razvijati vrroke pri korenih tega svetovnega klanja in vse posledice, ki jih ima vojna na svetovni položaj. Sploh, povedan nam je več, kot pa more povediti potnajst Troščov in Vošnjakov. Občinstvo je do zadnjega pazno sledilo njegovemu izvajanjem in govoru burno odobravalo. Na shodu je bilo navzočih tudi nekaj nasprotnikov, kajti samoohochi se razume, da je ni na svetu stvari, ki bi ne imela nasprotnikov. Navzoči monarhisti na načinem shodu so pričeli govorniku stavljati vprašanja, na katera je govornik, če so bila stvarna povojno odgovarjal. Med kraljevskimi pristali sta se našla dva, ki je dolgo ne bosta vedela kaj so vprašanja. Ta dva sta na govornika mesto vprašanj bruhalo umazane osebne napade in govornik jima je odgovoril na način, kot se takim ljudem mora odgovarjati. Kristanovim zavrnitvam je dalo občinstvo duška z navdušenim odobravanjem in si vložili, nad nato levcema, da ga ne bosta mogla kmalu pozabiti. Sicer se ignorantnost takih ljudi ne more štetiti v zlo, njim pa nim, ker biva pod uplivom drugih ljudi, ki izrabljajo njihovo neumnost. Tu se splošno pripoveduje, da so se ti ljudje ščitili na pamet vprašanja, ki so jih stavljali na tem shodu, skoraj ves den kot kalcine vioge za igro; ujeti jim je bil takojšnji župnik Crne.

Ljudi, ki se dajo voditi za nos in ki se jih od gotovih strani izrabljajo kot nekako orodje, mi ne zaničujemo, pač pa imamo zanje posem in pomilovanje. Vse častilev kraljevskih naslovov ni bilo na shodu niti toliko kakor prstov na roki. Vsa ostala maza je z nami. To so monarhisti vedeli že naprej, valed tega so se ho-

ali zvezeti! Ura kaže 9 dvakrat na dan. Op. ured.

Tukajšnje taboriške obsega do šest kvadratnih milij prostora. Barake so manjše kot pa v taborišču Sherman: tu je samo 44 mož v enem postopiju. Ena kompanija je nastanjena v treh barakah; poleg barak imamo tudi šotor. Prvih par dñi se mi ni ta prostor nje kaj dopadel, toda sedaj, ko sem se ga privadi, se mi na prav dopade.

Wežbam se od 6 ur do 8 ur na dan. Inšpekcijo imamo vsak dan ob položnih zjutraj; vsakdo mora biti lepo obrlit in obuvalo in oblikati morski biti čista. V več ozirih je to strožja disciplina kot pa je bila v Camp Sherman.

V soboto smo imeli pregled čet. Vsak vojak je bil oprenjen z vsem, kar potrebuje na fronti. Vrsta je bila do sedem milij dolga. Korakali smo deset milij. Cesta je tlakovana in na obeh straneh rastejo borovci, ki delajo prijetno senico v sedanjem gorjem vremenu. Vojaki so bili zelo židane volje in so prepevali veselje pesmi. V 15. bateriji strojni puški so skorosti vojaki iz države Ohio, zato je bila pesem "Ohio" največkrat na vrsti. Morda bi jo uvedel Prosvete, če bi jo znal, še sam včasih zavzidal v pisarni; začetek prve kitice se glasi:

Ohio, Ohio, the hill send back the cry,
We are here to do or die, Ohio,
We will win this war . . . itd.

Ko smo Kordaki mimo prostora, kjer je stal general s svojim spremstvom, smo dobili povelje "eyes right!" General je potem našemu bataljonskemu poveljniku posil povelj, v katerem se je zelo počivalno izrekel o našem bataljonu. Ko je bil pregled končan, smo imeli v taborišču inšpekcijo nog. Zdravniki so nam naročili, da ne smemo nohtov preved obrezavati. Ko pride eden zdravnik do mene, bi mu kinalo vid vzelko, ko je zagledal veliko kurje oko na moji nogi. Sedaj bo morda ubog kurje oko vzeti slovo od moje noge; sicer mi pa ni ranj prav nič, žal, četudi sem ga nosil že par let.

Najbljude mesto od mojega bivališča je Chattanooga, Tenn., oddaljeno 14 milij. Koliko časa bomo še ostali tukaj, mi ni znano, toda nislim, da ne dolgo. Naš bataljon se bo večkrat še kak mesec dni, potem bom še pa 'čes', da se sprimemo s 'kajzerjem Billom'. Ce se to zgoditi, se bom čez par mesecov že od tam oglašil, še ne, bom še k ribam v vas.

Ce je tu še kak drugi Slovenec polem mene, mi ni znano. Morda je, pa "streila kosnata", kdo ga pa pozna, "because one soldier is just like the other."

V drugih taboriščih je precej Slovencev, kar bo gotovo pomagalo skupini S. R. Z., ker se bo vladilo lepo rešilo, da so tudi Slovenci častno zaščitani v armadi, ki se bori za demokracijo in svobodo zdravilnih narodov; dokazali ji bodo lepo, da niso val Slovenci v armadi "yellow slackers", kot se jih navadno imenuje, ki so se zadnjih povišili prilike in odliči iz drugih industrijskih so industrije takoj tako, konečno pa le moral sprejeti oseumnego delavnikov. Dejal je, da lahko kupujejo živilo v taki modini, kakršni so že tudi kupovati. Živilo lahko tako razdele po klavniču da jih oseumnih delavnikov nob lep dobije.

Mr. Walsh je dejal, da se vlemesariji molčajo o svojih posrah, ko so bili vprašani, kolikoj mesecu na leto. S tem so izredili, da jih je sram povedati, kolik napravijo profit. Mesna industrija se prav nič ne loči od drugih industrijskih, je povdajal Mr. Walsh, in radi tega je smešno, trdijo, da ne morejo izvesti osemurnega delavnika. Tudi drugih industrijskih so industrije takoj tako, konečno pa le moral sprejeti oseumnega delavnikov. Dejal je, da lahko kupujejo živilo v taki modini, kakršni so že tudi kupovati. Živilo lahko tako razdele po klavniču da jih oseumnih delavnikov nob lep dobije.

Oligarh je superintendent, ki so pavajali razne thenične izvore proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

Mr. Walsh je kritiziral vlemesarje, ker so poslali k zasedbi svoje superintendent, ne da pridejo sami v osede.

"Mesto, da pridejo sami v osede," je rekel, "da varujejo drugi, da varujejo inšpekcijo proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

"Mesto, da pridejo sami v osede," je rekel, "da varujejo drugi, da varujejo inšpekcijo proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

"Mesto, da pridejo sami v osede," je rekel, "da varujejo drugi, da varujejo inšpekcijo proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

"Mesto, da pridejo sami v osede," je rekel, "da varujejo drugi, da varujejo inšpekcijo proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

"Mesto, da pridejo sami v osede," je rekel, "da varujejo drugi, da varujejo inšpekcijo proti oseumnemu delavniku. Mr. Walsh je rekel: "Dokazi vtrjujejo, da superintendent, ki so tukaj pričali, prav nič ne vedo, kako se obratujejo aktualno. Se nikdar ni bilo dokazano, da imeli inosti blahini proti vsem, ce so klati šestnajst ur."

ke zavednega proletarijata, ne pa zastopnikov vsemogočnega dolara. Nihče ne ve, kdaj bo končana vojna, toda toda bo bodo demokratične sile dovolj močne, gotove ne preje, da bo avtokracia porazena. Svetovni mir nam ne bo zaguril toliko časa, dokler ne bo monarhična in kapitalistična imperijalna reakcija porazena. Kadar bodo ljudstva imela kontrole nad seboj, industrijo in naravnimi bogastvi, takrat odpadajo vzroki za vojne. V Ameriki ima ljudstvo več pogojev za doseganje take družbe: "Vi odgovorni funkcionarji se volite od ljudstva. Vsi ljudi pravijo, da je to sproščenje in enaka. Kadar se je to delavstvo naučilo izrabljati v svoj prid, si bo tudi izboljšalo svoje razmere.

S. N. P. J. in dnevniku Prosvete zelim mnogo napredka. Prosvete zelo pogrešam, ker jo nisem prejel več teden.

Rojakom po naselbinah pa priporedbam, naj v vseh ozirih podružijo Slovensko republičansko združenje, da se vam ne bo pozneje očitalo, da niste nicesar storili za osvobojenje slovenskega naroda. Današnji boji se vrše v velikem obsegu in za vsako uspešno horabo so potrebne velike sile. Par ljudi ne more napraviti nicesar, kar bi bilo podobno kakemu us

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spis Edgara Monteila
Počasni F. K.

"Toda, za loveva nevredno je streljati žival na tleh, ali če miruje."

"Seveda, jaz sem pa moral enkrat trpeti, ker sem pozabil to načelo in streljal brez lovevske karte."

"Pričoveduj, pričoveduj!"

"Videl sem zajca v gnezdu, prav pod neko nizko mejo. Pomerim, ustrelim, zajec se prekobil čez mejo, jaz pa za njim. Kaj menite, kaj sem načel na oni strani?"

"Dva zajca."

"To bi vendar ne bila kazen."

"Pa vasj ne doječo zajko!"

"Ne, temveč čuvaja, ki je ležal mirno v travni in me zapisil."

"Zajca je obdržal on!"

"Ne, saj ga niti zadel nisam."

"O jo!"

"Tu je še ena prepelica," reče Crillon, "če je nihče ne mara, poslušim se je jaz. Ali nihče ne ugovarja?"

"Na, ne," vpijejo vsi.

Ko je bilo končano, kozare izpraznili, se dvignejo loveci, da nadaljujejo lov.

Psi, ki so se tudi najdili, niso bili več tako marljivi, pa tudi njih gospodje so čutili nekako težo v nogah.

Pred vrati se je poslovil Laforet od ostale družbe.

"Pojdem še nekoliko po planoti," je reklo.

"Na svidenje, bivši župan," ga poslavljajo.

"Lovski pozdrav," odvrne on in se oddalji.

"Tu gre tudi eden, ki ne more posbiti svoje županske časti," reče Galtier.

"Še bolj ga pa jesi, da je prodal svojo potarsko pisarno Chanatu," meni eden izmed družbe.

"Dal bi gotovo mnogo za njo, če bi jo mogoč dobiti nazaj."

"Notar ima vedno mnogo vpliva na ljudi, neer pa je bil Laforet kako pošten," pravi Galtier.

"Da, to je pa bil."

Solnce je pripekalo z vso močjo, loveci so izgubili polagona veselje do lovev, ustrelli so še nekaj grmuš, ker pa ni bilo pri takem razpoloženju več upanja na kaj več, sedli so na voz in se odpeljali polagona proti Royboni.

Pri Crillonu pa se je razdelili plen današnjega dne.

X.

Znako in znako...

"Pavel, daj mi od svojega deleža tri prelice in šest grmuš," prosi Ana.

"Za koga?"

"Za Monestrela."

"Dam ti jih, ampak samo za Lucijo."

Ana je šla takoj k prijateljici.

"O, kako prijazno od vas," pravi gospa Monestrel veselo, ko ji Ana izroči darilo.

Potem pokliče moža: "Monestrel, pride hitro!"

"Zakaj!" vpraša ta iz sobe, ne da bi se premaknil od pisalne mize.

"Ana je tukaj."

"Kaj me to brija."

"Prinesla nam je divjačino."

"Divjačino! O, to je kaj drugega," vzklikne in prihiti hitro ven.

"Prepelice in grmuš, hvala, hvala, gospodična Ana, res jako ljubezljivo."

Ana se je poslovila.

"Vej," je poslepnila Luelji, "prinesla sem jih samo radi tebe."

"To bo pa danes dobra večerja," pravi Monestrel svoji ženi.

"Toda vendar ne vse naenkrat!" odvrne ona.

"Meniš!" pravi on neodločeno, kajti njegova skopost se je prepričala s poštevnostjo.

"Gotovo, če pustimo prepelice za jutri, si prihranimo kosilo."

On je zdihoval.

"Prepelice so sicer sveže najboljše, toda — pravim, imamo z grmušami danes dovolj, saj so jako debele."

Potehtal jih je v roki in jih zadovoljen izročil svoji ženi.

Pri večerji je bil več navdušen, obiral je kosti in si nazadnje obližnili celo prste.

"Izborno, izborno," je hvalil nežitetokrat.

Ravnko so končali, pride notar Chanat.

"Imeli smo danes grmuš, škoda, da niste prišli prej," pravi Monestrel potem, ko je pozdravil priselca.

Gospa Monestrel ga je primorala, da je sedel.

"Saj se vas nič več ne vidi, gospod notar," pravi ona.

"Sem bil jako mnogo odsoten v zadnjem času, saj razumete, stvar med menoj in starši mojega seta se je morala spraviti v red, sedaj pa je vse gotovo."

"Ali je dan le določen?"

"Da, danes osem dni bo poroka."

"Gospodična Eme je pri soprogovih starih!"

"Da, ali sedaj par besed, Ujubi Monestrel, prišel sem, prositi vas za malo uslužbo."

"O, saj veste, gospod notar, da z menoj lahko razpolagate," odvrne Monestrel.

"Poroka bo v samih dneh in v nedeljo tedon predmete z Roybone nazaj."

"Zelo nas bode veselijo . . ."

"Vidite, ravno to hočem, da bi se vsebili moji prijatelji in da bi se to pokazalo."

"Kaj menite to?"

"Popolnoma preprosto, takoj me boste razumeli. Dogovoril sem se že z gospodom župnikom. Dasi bo poroka na Žejo Felibienovih starejšev v njih kraju, bo vendar tudi v Royboni majhna cerkvena slavnost. Od Saint Marcellina se pripelje tva svatovska družba na vozech, katere sem še naročil, moja hič v beli sviljeni oblike z mrtvovim vensem in pajčolonom. Naša župna cerkev bo bogato okrašena s evelicami in preogrami, za to sem že vse plačal. Potem bo župnik skril mašo, ravno prav dolgo, da si bodo ljudje lahko ogledali Emo v ujeni krasoti — imela bo svileno oblico . . ."

"Belo svileno oblico . . .!"

"Da, kupil sem sam svilo v Lyonu, je tako težka in lepa, naročil sem jo naravnost iz tovarne in jo dobil nekoliko ceneje. Po maši bo v miji hilo obed, in razume se, ljubi Monestrel, da ste vi, vaša soproga in hčerka moji gostje."

Monestrel se prikloni v znak hvaležnosti s srčnim smehljajem.

"Toda rad bi, da bi bilo razven cerkvene slavnosti še kaj drugega, ne vsakdanjega. Razumete me, jaz sem župan, notar in bogat, poričim svojo edino hčer z mladim možem, ki pride od daleč, da se naseli v Royboni, on je tudi bogat in storu tvo mnogo dobrega, meni sem torej — občina bi bila skoraj primorana, da storiti s svoje strani kaj."

"Vi zaslužite, gospod Chanat, vi zaslužite," pritrdi Monestrel.

"Govoril sem o tem z gospodom župnikom, on je z vsem zadovoljen, toda razumete, dragi prijatelj, da se ne sme ne on ne na jaz postaviti v ospredje. Zato vsa misliš na vas, ljubi Monestrel, mislišava, da bi se vi naložiš sporazumeli z našimi prijatelji in jih pripravili, da bi dal vašo kako majhno vsto, da se prizadi kakša svednost, namreč nekaj slavolokov, narejenih iz več, naj bi se postavilo, eden pri vhodu v mesto, eden na glavnem trgu in eden pred mašo hilo. Fantje naj bi strejali pri našem prihodu, vse mesto pa naj bi bilo svetano okrašeno, s preogrami, venci in zastavami na hišah, pot naj bo potresena s evelicami. Vse budi, kakor da praznuje vse mesto svetovan dogodek v moji družini."

"Z veselijm se potrudim za to stvar," pravi Monestrel, samo — au! Lucija, zakaj mi pa stope na prste?"

"Jaz," odvrne Lucija z nedolžnim obrazom, "popravila sem si stol."

"Drugi bolj poz, sedaj mi pa boli."

"To ni bil moj namen," pravi in sede k oknu.

"Torej, hotel sem reči, težava leži samo v tem, kako naj se pripravi, da doda ljudje denar, saj veste, to je tako kočljiva točka in . . ."

"Da vem," pravi Chanat, "in zato sem pa prinesel teh sto frankov. Vi prvi podpišete avtozave na nabirštno polo in daste teh sto frankov."

"Ali, ali, gospod župan . . ."

"Le vzemite brez obotavjanja, storite mi uslužbo. Sedaj razumete, da vam ne bude treba še mnogo nabirati, saj ne stane veliko, če se najame voz in pošte z njim par fantov, mislim, da bo celo zadostalo za razsvetljavo, nabavite tudi barvante luči. Poselimo pa, ljubi prijatelj, ne pozabite prigovarjati, da nam pridejo ljudje do prvega slavoloka naproti in da bodo este očitljene."

"Le zanesite se na me, svojo stvar je napravim izvrstno."

"Z mojim pomočnikom sem se že dogovoril, pri našem prihodu bo imel slavnosten govor, v vsem drugem pa se zanašam na vas, ljubi Monestrel."

"To storite lahko brez skrbi, gospod župan."

"Jutri zjutraj odpotujem. Ni potreba, da bi izvedel kdo kaj o mojem nočnjem obisku pri vas. Celo stvar se si torej izmisliš vi in naši skupni prijatelji. Da častite svojega župana in mu dejate veselje, to je vendar popolnoma naravno, ali ne?"

"Gotovo, gotovo, še naredim le, da bo prav."

"Najbolj bi bilo, če greste najprej k Slepčevim, ta dva vam bodača rada pomagata."

"To je moja prva pot."

"Torej je reč končana!"

"Želim vam srečno pot."

"Hvala, hvala. Vesel sem, da bo že vendar enkrat poroka, zadnji čas sem imel res mnogo denarja."

"Da, ali, zato bo vse stvar tem sijajnejša."

Komaj je zapri Chanat vrata za seboj, ko je vdarila Lucija v glasen smeh, toda premotil jo je nov obisk.

Prisel je gospod Laforet, ki je potegnil Monestrela v kot, češ, da mu ima povedati skrivnost . . .

"Ali sem zaupati v vašo molčenost," vpraša.

"Gotovo lahko."

"Svojo hčer sem zaročil z gospodom Provierom iz Grenobia."

"Čestitam; ali je vaš set in župana v Grenoblu?"

"Ne, on je pisarniški predstojnik pri enem tamoznjih notarjev."

"Torej se preseli vaša hčer v Grenobli?"

"Ne, moj set pride sem."

"Ali bo živel kot sasebnik!"

"Ne, postati bočne notar."

"Ali mu hočete kupiti Malansovo pisarno?"

"Ne, ta ni zanič, hočem kupiti rajo svojo staro nazaj."

"Kaj, Chanatovo pisarno!"

"Seveda."

"Te vam ne proda nikdar, hočejo jo odstopiti svojemu setu."

(Dalej sledi.)

Kako je v Nemčiji.

III.

294 ubitih in 600 ranjenih v izgredih v Monakovem. — Nasprotje med severno in južno Nemčijo. — Veliko stradanje med nizimi sloji.

Ko sem prišel v Monakovo, sem našel žalostno mesto. Tam sem bil več tednov in v tem času sem obiskal sosedne vasi. Govoril sem s stoterimi ljudimi in bil navzoč na šestdesetih shodnih bratskih organizacij, ti shodi so večinoma tajni.

Med ljudstvom južne in severne Nemčije vlada veliko nasprotstvo. Da me ne bo kdo naročil, naj pojasnim, da to nasprotje ni politično. Ustvarila ga je cesarska vlada s svojo politiko prehrane, ki je urejena tako, da morajo vse južne države zalagati Prusijo. Medtem ko je Prusija večjidel industrijska država, svetna na nemškem jugu poljedelstvo in poljaki prideki morajo neprenehomo romati na pruski sever. Posledica tega je, da v južni Nemčiji ljudje bolj stradajo kot pa v Prusiji. Cesarska vlada je nagromadila dovolj živil, da lahko hrani višje in srednje sloje, ki so glavna opora njene militskih rističnih kaste.

Videl sem tudi, da dobre člane močnih delavskih organizacij in mehaniki boljši odmerki živeža, kakor pa ljudje srednjega sloja. Najbolj stradajo prebivalci spodnjega srednjega sloja, kamor spadajo v Nemčiji učitelji in živilci. — "Bil sem tako neunen, da sem postal v Nemčiji toliko časa, da sem služil kajzerju. Prišel sem v Zidružene države pred 27 leti."

"Jaz bi ne ubil kajzera, ampak da bi ga v kurnik, da okušal njegovo lastno disciplino — pustil bi ga lakote umirati, kar on pusti umirati Nemčijo gladu."

Beech je star 55 let in oženjen. Pokazal je policiji dva skrivena rezervoarja, ki bi se b